

Nowe dane o rozmieszczeniu w Polsce *Stelidota geminata* (SAY, 1825) (Coleoptera: Nitidulidae)

New data on the occurrence of *Stelidota geminata* (SAY, 1825)
(Coleoptera: Nitidulidae) in Poland

Andrzej LASOŃ¹, Marek MIŁKOWSKI²

¹ul. Wiejska 4B/85, 15-352 Białystok; e-mail: haptos@interia.pl, ORCID 0000-0003-2331-3459

²ul. Królowej Jadwigi 19 m. 21, 26-600 Radom; e-mail: milkowski63@wp.pl

ABSTRACT. New data on the occurrence of *Stelidota geminata* (SAY, 1825) in Poland are presented. This species is reported from the Wielkopolsko-Kujawska Lowland, Mazowiecka Lowland, Lower Silesia, Małopolska Upland and the Western Beskid for the first time.

KEY WORDS: Cucujoidea, invasive species, range expansion, ecology, Poland.

Stelidota geminata (SAY, 1825), przedstawiciel rodziny Nitidulidae, pierwotnie występował w Ameryce Północnej, skąd został zawleczony w inne rejony świata. Pierwsze stwierdzenie w Europie dotyczy portugalskich Azorów (ISRAELSON 1985). Gatunek stosunkowo szybko pojawił na kontynencie, będąc wykazywany z wielu krajów (Austria, Belgia, Bułgaria, Czechy, Francja, Hiszpania, Niemcy, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Serbia, Szwajcaria, Turcja, Węgry, Włochy i rosyjska część Kaukazu) (KRÓLIK 2019, STAN 2019). W Polsce wykazany został po raz pierwszy z rez. „Łęczok” koło Raciborza (KRÓLIK 2019). Następnie podawany również z Babiogórskiego Parku Narodowego (SZAFRANIEC i in. 2019), z okolic Rzeszowa (OLBRYCHT i KUCHARSKA-ŚWIERSZCZ 2021), z Krakowa (WOJAS 2022), z Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej (SZAFRANIEC i in. 2023) oraz z Sudetów Wschodnich (RUTA i in. 2023). *S. geminata* jest gatunkiem inwazyjnym mogącym przyczyniać się do przenoszenia patogenów chorobotwórczych odpowiedzialnych za gnicie owoców. Mogą stanowić zagrożenie dla upraw truskawek, gdyż wiosną owocami odżywiają się chrząszcze dorosłe i larwy. W okresie letnim i jesienim imagines jak i larwy żerują na innych miękkich owocach (STAN 2019, OLBRYCHT i KUCHARSKA-ŚWIERSZCZ 2021).

Podczas badań entomologicznych prowadzonych przez autorów oraz dzięki informacjom uzyskanym od

innych osób, stwierdzono występowanie *S. geminata* na nowych stanowiskach, położonych w 5 krainach.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: XT16 Nowy Dębiec ad Kościan, ul. Główna, 7 IX 2024, 5 exx., pod dziko rosnącą gruszą pospolitą *Pyrus communis* L., na opadłej, zgniłej gruszcce – przy uprawie kukurydzy, leg. et det. M. MIŁKOWSKI (MM); XT77 Żerkowsko-Czeszewski Park Krajobrazowy, okolice rez. Czeszewski Las (Nadl. Jarocin, Leśn. Czeszewo, oddz. 192h/oddz. 193d), 7 IX 2024, 3 exx., pod jabłonią *Malus* spp., na opadłych z drzew, zgniłych owocach, leg. J.M. GUTOWSKI, MM, det. MM.

Nizina Mazowiecka: EB19 Kozienicki Park Krajobrazowy, Dąbrowa Kozłowska, 22 VIII 2024, 2 exx., pod jabłonią *Malus* sp., na opadłym z drzewa, zgniłym jabłku, skraj lasu, leg. et det. MM; EB29 Kozienicki Park Krajobrazowy, Adolfin ad Pionki, 3 IX 2024, 6 exx., pod jabłonią *Malus* sp., na opadłych, zgniłych owocach, las liściasty w pobliżu linii kolejowej, leg. et det. MM; EC20 Kozienicki Park Krajobrazowy, okolice rez. Ponty-Dęby (Nadl. Kozienice, Leśn. Przejazd, oddz. 74w), 5 IX 2024, 3 exx., pod jabłonią *Malus* sp., na opadłym, gnijącym jabłku, las mieszany świeży, leg. et det. MM; EC50 Borek ad Gniewoszów, 1 VI 2024, 2 exx., w locie nad stertą zgniłych, zeszlorocznych jabłek, skraj łągi nad Wisłą, leg. et det. MM; EC51 Zajezerze k. Dębina, 29 VIII 2024, 1 ex., pod dziko rosnącą

gruszą pospolitą *P. communis*, na opadłych, zgniłych owocach, skraj łągu nad Wisłą, leg. et det. MM.

Dolny Śląsk: BA99 Park Krajobrazowy „Góra Świętej Anny”, 25 V 2024, 1 ex., w owocniku porka brzoźowego *Fomitopsis betulina* (BULL.), leg. et det. A. LASOŃ.

Wyżyna Małopolska: DC24 Rogów ad Brzeziny, 13 X 2023, 1 ex., w owocniku szmaciaka gałęzistego *Sparassis crispa* (WULF.) FR., leg. J. BOROWSKI, det. A. LASOŃ; DC90 Kaszów ad Błotnica Stara, 1 IX 2024, 2 exx., pod jabłonią domową *M. domestica* BORKH. na opadłym z drzewa, zgniłym jabłku, sad, leg. et det. MM; EB09 Radom, Las Kapturski, 7 X 2023, 1 ex., pod dziko rosnącą gruszą pospolitą *P. communis* L., na zgniłym owocu, skraj lasu; 20 VIII 2024, 2 exx., pod jabłonią *Malus* sp., na opadłym, gnijącym jabłku, las mieszany, leg. et det. MM; EB18 Sołtyków ad Skaryszew, 18 VII 2024, 1 ex., idem, 18 VIII 2024, kilkanaście exx., pod jabłonią domową *M. domestica* na opadłych z drzewa, zgniłych owocach, leg. et det. MM; EB19 Radom-Gołębiów, 21 VIII 2024, 2 exx., pod jabłonią purpurową *Malus × purpurea* REHDER, na opadłych, gnijących owocach, teren ciepłowni „Północ”, leg.

et det. MM; EB19 Radom, os. XV-lecia, ul. B. Chrobrego, 4 IX 2024, 5 exx., pod jabłonią *Malus* sp., na opadłych, gnijących owocach, sąsiedztwo Rodzinnego Ogrodu Działkowego „Ogrodnik”, leg. et det. MM; EB19 Radom-Śródmieście, Park im. T. Kościuszki, 1 VIII 2024, 10 exx., na leżących na ziemi przezjrzałych i gnijących jabłkach, leg. et det. MM; EC00 Klwaty ad Jedlińsk, 2 IX 2024, 2 exx., pod jabłonią domową *M. domestica*, na opadłym z drzewa, zgniłym jabłku, niepielęgowany sad, leg. et det. MM; EC10 Radom-Krzewień, 22 VIII 2024, 2 exx., pod dziko rosnącą jabłonią *Malus* sp., na opadłych, gnijących owocach, skraj zarośli przy linii kolejowej, leg. et det. MM.

Beskid Zachodni: DA71 Witowice Górne, Nadl. Nowy Sącz, oddz. 260, 1-15 VII 2023, 2 exx.; idem, oddz. 261, 23 V – 5 VI 2023, 1 ex., w żółtej misce zawieszanej na dębie szypułkowym *Quercus robur* L., leg. M. ŁUSZCZAK, det. A. LASOŃ.

Imagines *S. geminata* obserwowane były w różnorodnych środowiskach, zarówno na terenach leśnych gdzie były łowione w owocnikach grzybów jak i wszędzie tam gdzie nie brakuje opadłych z drzew, gnijących owoców (Ryc).

Ryc. Niepielęgowany sad i gnijące owoce – siedlisko *Stelidota geminata* (SAY, 1825). Klwaty koło Jedlińska.

Fig. Untended orchard and rotting fruit – habitat *Stelidota geminata* (SAY, 1825). Klwaty ad Jedlińsk.

Gatunek został podany po raz pierwszy z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Dolnego Śląska, Niziny Mazowieckiej, Wyżyny Małopolskiej oraz z Beskidu Zachodniego. Przepuszczalnie, w ciągu najbliższych kilku lat *S. geminata* będzie znajdowany na obszarze całego kraju.

Serdecznie dziękujemy Osobom, które udostępniły dane do niniejszej publikacji.

PIŚMIENNICTWO

- KRÓLIK R. 2019. Dane o występowaniu w Polsce kilku nowych i niedawno odkrytych gatunków chrząszczy (Coleoptera). *Acta Entomologica Silesiana*, **27**: 1-5.
- OLBRYCHT T., KUCHARSKA-ŚWIERSZCZ M. 2021. Nowe dane o występowaniu inwazyjnego gatunku *Stelidota geminata* (SAY, 1825) (Coleoptera, Nitidulidae) w Polsce. *Wiadomości Entomologiczne*, **40** (online 11N): 8-9.
- ISRAELSON G. 1985. Notes on the coleopterous fauna of the Azores, with description of new species of *Atheta* Thomson (Coleoptera). *Boletim do Museu Municipal do Funchal*, **36** (165): 5-19.
- RUTA R., GRZYWOCZ J., WANAT M., JAŁOSZYŃSKI P., KRÓLIK R. 2023. Chrząszcze (Insecta: Coleoptera) zebrane z odpadów zbożowych w Kozłówkach koło Kietrza (Sudety Wschodnie). *Wiadomości Entomologiczne*, **42** (online 13A): 83-93.
- STAN M. 2019. The first record of *Stelidota geminata* (Coleoptera, Nitidulidae) in Romania. *Travaux du Muséum National d'Histoire Naturelle „Grigore Antipa”*, **62** (1): 57-60.
- SZAFRANIEC S., CHACHUŁA P., MELKE A., RUTA R., SZOŁTYS H. 2019. Nowe stwierdzenia rzadkich i interesujących chrząszczy (Coleoptera) w Babiogórskim Parku Narodowym. *Wiadomości Entomologiczne*, **28** (4): 212-231.
- SZAFRANIEC S., BUCHHOLZ L., CHACHUŁA P., JAROSIEWICZ G., LASOŃ A., ŁUSZCZAK M.J., RUTA R., SAPIEJA M., TREIT A., WOJAS T. 2023. Saproksyliczne chrząszcze (Coleoptera) projektowanego rezerwatu przyrody „Mała Puszcza Kleszczowska” na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej. *Przegląd Przyrodniczy*, **34** (4): 15-42.
- WOJAS T. 2022. Nowe dane o występowaniu *Epuraea distincta* (GRIMMER, 1841) i *Stelidota geminata* (SAY, 1825) (Coleoptera: Nitidulidae) w Polsce. *Wiadomości Entomologiczne*, **41** (online 5N): 8-10.

Wpłynęło: 11 września 2024
Zaakceptowano: 8 stycznia 2025